Europeiska unionens
officiella tidning

SV
L-serien

2025/1016

23.5.2025

KOMMISSIONENS BESLUT (EU) 2025/1016

av den 16 maj 2025

om beviljande av undantag för Konungariket Spanien från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 vad gäller Melilla

[delgivet med nr C(2025) 3175]

(Endast den spanska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 av den 5 juni 2019 om den inre marknaden för el ([1]), särskilt artikel 64,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 av den 5 juni 2019 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU ([2]), särskilt artikel 66, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE OCH BESLUTETS TILLÄMPNINGSOMRÅDE

(1) Den 23 november 2020 lämnade Konungariket Spanien (*Spanien*) in en begäran till kommissionen om undantag (*ansökan*) för Kanarieöarnas, Balearernas, Ceutas och Melillas territorier utanför det spanska fastlandet (gemensamt kallade *territorierna utanför fastlandet*) i enlighet med artikel 64 i förordning (EU) 2019/943 och artikel 66 i direktiv (EU) 2019/944.

(2) I ansökan begärdes ursprungligen undantag från artiklarna 8 och 54 i direktiv (EU) 2019/944 och från artiklarna 3, 6, 7.1, 8.1, 8.4, 9, 10, 11, 14–17, 19–27 och 35–47 i förordning (EU) 2019/943. I den ansökan angavs inte varaktigheten för det begärda undantaget.

(3) Den 18 mars 2021 offentliggjorde kommissionen ansökan på sin webbplats och uppmanade medlemsstaterna och berörda parter att lämna synpunkter senast den 30 april 2021.

(4) Kommissionen begärde den 17 augusti 2021 och den 16 december 2021 ytterligare information från Spanien om begäran om undantag. Spanien svarade den 4 oktober 2021 och den 17 januari 2022. I den senare inlagan ändrade Spanien tillämpningsområdet för sin begäran om undantag enligt följande:

— Begäran om undantag från artikel 8 i direktiv (EU) 2019/944 drogs tillbaka för alla territorier utanför fastlandet.

— Begäran om undantag från artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944 drogs tillbaka för Balearerna och Ceuta.

— Spanien lade till en ny begäran om undantag från artikel 40.4–40.7 i direktiv (EU) 2019/944 för alla territorier utanför fastlandet.

— Begäran om undantag från artikel 3 första stycket d, f, g, h, i, l, m och q i förordning (EU) 2019/943 drogs tillbaka för alla territorier utanför fastlandet.

([1]) EUT L 158, 14.6.2019, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj.
([2]) EUT L 158, 14.6.2019, s. 125, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj.

— Spanien drog även tillbaka begäran om undantag för alla territorier utanför fastlandet från artiklarna 16.1, 16.2, 20.1, 20.2, 21.1–21.6, 22.1, med undantag för leden f och h, 22.4, och artiklarna 35–47 i förordning (EU) 2019/943.

— Spanien angav en begränsad varaktighet för det begärda undantaget för Balearerna och Ceuta fram till dess att dessa territorier effektivt har integrerats med fastlandet (vilket inte förväntas ske före 2030).

(5) Detta beslut bör endast omfatta den autonoma staden Melilla, eftersom kommissionens beslut om Spaniens begäran om undantag avseende Kanarieöarnas territorier utanför fastlandet antogs den 8 december 2023 ([3]) och Spaniens begäranden om undantag avseende Balearernas och den autonoma staden Ceutas territorier utanför fastlandet kommer att behandlas i separata beslut.

2. **MELILLA**

Elsystemet och elmarknaden i Melilla

(6) Spanien förklarar att staden Melilla inte är ansluten till elsystemet på det spanska fastlandet. I detta avseende hävdar Spanien att avståndet till Iberiska halvön gör en sammanlänkning mycket kostsam och tekniskt mycket svår. För närvarande finns det således inga planer på att sammanlänka Melilla med fastlandet, ett villkor som Spanien anser vara en förutsättning för att effektivt kunna integrera Melilla i den iberiska elmarknaden.

(7) Spanien hävdar att Melilla hade en årsförbrukning på mindre än 3 000 GWh under 1996 (97,5 GWh). Enligt Spanien tillgodoses nästan hela Melillas efterfrågan huvudsakligen av värmekraftverk. 2023 hade Melilla en årsförbrukning på 202 GWh, varav 97,5 % försörjs av fossilbränslebaserad produktion (främst dieselgeneratorer) och 2,5 % av förnybar produktion ([4]).

(8) I detta sammanhang förklarar Spanien att den lägre andelen förnybar energi i territorierna utanför fastlandet, jämfört med det spanska fastlandet, främst beror på det begränsade geografiska utrymmet för ny produktionskapacitet, de högre behoven av dirigerbar produktion och den begränsade tillgången till energilagringsanläggningar.

(9) Spanien konstaterar att territorierna utanför fastlandet, inklusive Melilla, kännetecknas av en liten storlek på marknaden, vilket hindrar dem från att dra nytta av de stordriftsfördelar som finns i fastlandets elsystem, och av högre bränslekostnader. Deras historiska isolering leder också till ett större behov av installerad reservkapacitet.

(10) Enligt Spanien medför dessa marknadsspecifika särdrag högre elproduktionskostnader jämfört med fastlandet och bristande attraktionskraft för nya företag att komma in på marknaden. Därför har ingen effektiv konkurrens utvecklats i Melilla.

(11) Endesa-koncernen ([5]) har historiskt sett genererat nästan 100 % av den energi som produceras i Melilla. Så är fallet än i dag.

(12) Mot bakgrund av de problem som hänger samman med bristen på effektiv konkurrens och höga kostnader och trots de nationella åtgärder som vidtagits för att främja konkurrens och införa ekonomiska incitament för att främja anläggningarnas driftseffektivitet och minska produktionskostnaderna, hävdar Spanien att det inte har varit möjligt att inrätta en marknadsmekanism som är identisk med den som finns på fastlandet.

([3]) Kommissionens beslut (EU) 2024/560 av den 8 december 2023 om beviljande av undantag för Konungariket Spanien från vissa bestämmelser i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2019/943 och Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/944 vad gäller Kanarieöarna (EUT L, 2024/560, 15.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/560/oj).

([4]) Se Evolución demanda | Informes del sistema (sistemaelectrico-ree.es).

([5]) Endesa-koncernen ägs till 70 % av Enel Group.

(13) Spanien förklarar vidare att el som produceras i alla territorier utanför fastlandet, inklusive Melilla, är utesluten från budgivningssystemet på fastlandsmarknaden. För elsystemen i territorierna utanför fastlandet används en mekanism med ekonomisk rangordning för inmatningen ([6]):

— Den systemansvarige rangordnar produktionsanläggningarna utifrån ekonomiska kriterier på grundval av de rörliga kostnaderna till dess att efterfrågan täcks, med beaktande av de tekniska begränsningarna och de reserver som krävs för att trygga elförsörjningen.

— Efterfrågesidan (direkta konsumenter och leverantörer) meddelar den systemansvarige om efterfrågan per timme i elsystemen i varje territorium utanför fastlandet.

— Efter den dagliga dirigeringen köper efterfrågesidan energin till ett pris som motsvarar priset i budgivningssystemet på fastlandet.

(14) Enligt Spanien tar denna mekanism hänsyn till de höga kostnaderna för elproduktion och till särdragen hos territorierna utanför fastlandet, och syftar till att säkerställa att konsumenter och leverantörer i dessa territorier inte utsätts för de högre kostnaderna för elproduktion i territorierna utanför fastlandet jämfört med det spanska fastlandet, vilket bygger på principer om solidaritet mellan regioner.

(15) Spanien förklarar vidare att elproduktionen i territorierna utanför fastlandet utgör ett system med reglerad ersättning snarare än ett system med marknadsbaserad ersättning, och detta system tillämpas under förhållanden där en grossistmarknad inte skulle kunna fungera och där kostnaderna av geografiska och territoriella skäl är högre än elproduktionskostnaderna på det spanska fastlandet.

(16) Spanien konstaterar att mekanismen säkerställer att elsystemet och den offentliga budgeten täcker den merkostnad som uppstår till följd av skillnaden mellan de högre produktionskostnaderna i territorierna utanför fastlandet och elpriset på fastlandet, så att alla konsumenter betalar samma kostnad för el, oavsett inom vilket system de förbrukar den.

(17) Enligt Spanien liknar regleringen av överföring och distribution av el i territorierna utanför fastlandet den på det spanska fastlandet.

(18) När det gäller slutkundsmarknaden förklarar Spanien att slutkunderna i territorierna utanför fastlandet har rätt att välja leverantör på samma villkor som slutkunderna på det spanska fastlandet. Även begreppet sårbara konsumenter definieras på samma sätt för hela Spanien, och försörjningen är generellt sett organiserad på samma sätt i hela landet. I detta avseende konstaterar Spanien att det inte finns några skillnader mellan slutkundsmarknaderna på fastlandet och i territorierna utanför fastlandet.

Översikt över den rättsliga ramen för territorierna utanför fastlandet

(19) Spanien förklarar att det i lag 24/2013 fastställs att elförsörjningen i territorierna utanför fastlandet omfattas av en särskild lagstiftning. I denna lag fastställs också att denna verksamhet kan erhålla en extra ersättning för att täcka skillnaden mellan kostnaderna för elproduktion i territorierna utanför fastlandet och intäkterna från elförsäljningen i dessa territorier. I lag 24/2013 föreskrivs de villkor som måste vara uppfyllda för att ett enskilt system inte längre ska betraktas som ett sådant, nämligen att möjligheten för territorier utanför fastlandet att ansluta sig till fastlandet gör det möjligt för dem att komma in på fastlandets produktionsmarknad och att det finns marknadsmekanismer för att integrera deras el.

(20) Spanien konstaterar att lag 17/2013 innehåller allmänna bestämmelser för att trygga försörjningen och öka konkurrensen i elsystemen i territorierna utanför fastlandet ([7]). I synnerhet fastställs i artikel 5 i lag 17/2013 att de pumpkraftverk för vattenkraftslagring i territorierna utanför fastlandet vars främsta syfte är att trygga försörjningen, säkerställa systemsäkerheten och integrera icke-dirigerbara förnybara energikällor ska ägas av den systemansvarige.

([6]) Ramen fastställs i kungligt dekret 738/2015 av den 31 juli 2015 (*Real Decreto 738/2015, de 31 de julio, por el que se regula la actividad de producción de energía eléctrica y el procedimiento de despacho en los sistemas eléctricos de los territorios no peninsulares*) (*kungligt dekret 738/2015*).

([7]) Ley 17/2013, de 29 de octubre, para la garantía del suministro e incremento de la competencia en los sistemas eléctricos insulares y extrapeninsulares.

(21) Spanien anger att kungligt dekretet 738/2015 i detalj reglerar elproduktionen och dirigeringsförfarandet i elsystemen i territorierna utanför fastlandet samt ersättningssystemet för denna verksamhet. Ersättningssystemet bygger på två ersättningskomponenter: en för de investeringar som görs och andra fasta kostnader, och en för de rörliga kostnader som uppstår under drift. Syftet med denna ersättning är att täcka merkostnaderna för elproduktionen i territorierna utanför fastlandet. I kungligt dekret 738/2015 definieras merkostnaden som skillnaden mellan alla produktionskostnader och det pris som betalas för den elleverans som den systemansvarige hanterar.

(22) Genom kungligt dekret 738/2015 införs dessutom ett konkurrensutsatt förfarande för val av ny kapacitet och kapacitet som ska renoveras.

(23) Kommissionen konstaterar i detta sammanhang att ersättningsmekanismen i kungligt dekret 738/2015 fick kommissionens godkännande av statligt stöd genom beslutet i ärende SA.42270 om Spaniens elproduktion i spanska territorier utanför fastlandet ([8]).

3. DE BEGÄRDA UNDANTAGEN AVSEENDE MELILLA

(24) Den begäran om undantag som lämnats in för Melilla grundar sig på dess klassificering som ett litet enskilt system i enlighet med artikel 2.42 i direktiv (EU) 2019/944.

3.1 Undantag enligt artikel 66 i direktiv (EU) 2019/944

(25) Spanien begär ett undantag från artiklarna 40.4–40.7 och 54 i direktiv (EU) 2019/944 vad gäller upphandling av stödtjänster av systemansvariga för överföringssystem och förbudet för systemansvariga för överföringssystem att äga, utveckla, förvalta eller driva energilagringsanläggningar.

Undantag enligt artikel 64 i förordning (EU) 2019/943

(26) Spanien begär ett undantag för Melilla från följande bestämmelser i förordning (EU) 2019/943:

— Marknadsprinciperna i artikel 3.1 a, b, c, e, j, k, n, o och p.

— Reglerna för handel med el enligt artiklarna 6, 7.1, 8.1, 8.4, 9, 10, 11, 14, 15, 16 och 17.

— De regler om inkomster från överbelastning som anges i artikel 19.

— Artiklarna 14, 15, 16.3–16.13, 17, 19, 20.3–20.8, 21.7, 21.8, 22.1 f och h, 22.2, 22.3, 22.5 och 25.2–25.4 för eventuella nya mekanismer för stödkapacitet som kan komma att inrättas i framtiden.

— Artiklarna 14–17, 19–27 och 35–47 för den befintliga mekanism som fastställs i kungligt dekret 738/2015.

3.2 Varaktighet för de begärda undantagen

(27) Spanien anser att den effektiva integreringen av territorierna utanför fastlandet i den iberiska elmarknaden är beroende av att det finns en sammanlänkning med det spanska fastlandet.

(28) När det gäller Melilla begär Spanien att undantagen inte bör vara tidsbegränsade.

4. SYNPUNKTER SOM INKOMMIT UNDER SAMRÅDSPERIODEN

(29) Såsom beskrivs i skäl 3 genomförde kommissionen under mars och april 2021 ett offentligt samråd.

([8]) Beslut av den 28 maj 2020, SA.42270 (2016/NN) – *Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories*, C(2020) 3401.

(30) Alla synpunkter som lämnades in som svar på det offentliga samrådet rörde Spaniens begäran om undantag från artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944 om den systemansvarige för överföringssystemets ägarskap, förvaltning och drift av lagringsanläggningar.

(31) Deltagarna i det offentliga samrådet motsatte sig beviljandet av ett sådant undantag, eftersom det skulle legitimera ett projekt som ger Red Eléctrica de España S.A.U. (REE), den spanska systemansvarige för överföringssystemet, tillåtelse att utveckla Chira-Soria-projektet på Kanarieöarna utan anbudsförfarande (*Chira-Soria-projektet*) ([9]), vilket krävs enligt artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944. Deltagarna i samrådet konstaterade att det faktum att undantaget även omfattar de övriga territorierna utanför fastlandet inte är relevant, eftersom Balearernas orografi och Ceutas och Melillas begränsade storlek inte skulle möjliggöra pumpkraftverk för vattenkraftslagring i dessa territorier ([10]).

(32) Deltagarna i samrådet uppgav att enbart ökaraktären inte är en tillräcklig motivering för ett undantag från kravet på anbudsförfarande i artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944, eftersom privata parter enligt uppgift hade visat intresse för Chira-Soria-projektet. De hävdade att detta intresse inte beaktades mot bakgrund av lag 17/2013.

(33) Deltagarna i samrådet framhöll vidare att den spanska tillsynsmyndigheten, Comisión Nacional de Mercados y Competencia (CNMC), och det spanska statsrådet har uttryckt farhågor rörande det kungliga dekretet 738/2015 och REE:s roll när det gäller att äga pumpkraftverk för vattenkraftslagring och samtidigt vara den enhet som i första instans är avgörande i det administrativa förfarandet för tillståndsgivning för pumpkraftverk för vattenkraftslagring.

(34) När det gäller Chira-Soria-projektet har deltagarna i samrådet även anfört argument om att det inte är ekonomiskt försvarbart att projektet inte bidrar till integreringen av förnybar energi och att projektet ger upphov till miljömässiga och sociala problem ([11]).

5. BEDÖMNING AV BEGÄRAN OM UNDANTAG AVSEENDE MELILLA

5.1 Litet enskilt system

(35) I enlighet med artikel 64 i förordning (EU) 2019/943 får ett undantag från de relevanta bestämmelserna i artiklarna 3, 6, 7.1, 8.1, 8.4, 9–11, 14–17, 19–27, 35–47 och 51 i den förordningen beviljas i två fall:

a) För små enskilda system och små sammanlänkade system, om medlemsstaten eller medlemsstaterna kan visa att det finns påtagliga problem med driften av dessa system. I sådana fall ska undantaget vara förenat med villkor som syftar till ökad konkurrens och integration med den inre marknaden för el.

b) För yttersta randområden i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget, om de av uppenbara fysiska skäl inte kan sammanlänkas med unionens energimarknad.

(36) I enlighet med artikel 66.1 första stycket i direktiv (EU) 2019/944 får ett undantag från tillämpliga bestämmelser i artiklarna 7 och 8 och kapitlen IV, V och VI beviljas för små enskilda system och små sammanlänkade system, om medlemsstaten eller medlemsstaterna kan visa att det finns påtagliga problem för driften av dessa system. I artikel 66.2 andra stycket i direktiv (EU) 2019/944 fastställs att för yttersta randområden i den mening som avses i artikel 349 i EUF-fördraget som inte kan sammanlänkas med unionens elmarknader ska undantaget vara förenat med villkor som syftar till att säkerställa att undantaget inte hindrar övergången till förnybar energi.

([9]) Chira-Soria-projektet avser uppförandet av en energilagringsanläggning (pumpkraftverk för vattenkraftslagring) med en installerad kapacitet på 200 MW och en energilagringskapacitet på 3,5 GWh på ön Gran Canaria. Ytterligare information om projektet finns på Central hidroeléctrica de bombeo reversible Salto de Chira | Red Eléctrica (ree.es).

([10]) Pumpkraftverk för vattenkraftslagring skulle klassificeras som lagringsanläggning i enlighet med direktiv (EU) 2019/944.

([11]) Mer information finns i kommissionens beslut (EU) 2024/560 av den 8 december 2023, skälen 33–36.

(37) Både enligt förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944 ska undantaget, när det gäller små enskilda system, vara tidsbegränsat och förenat med villkor som syftar till ökad konkurrens och integration med den inre marknaden för el. Dessutom ska undantaget säkerställa att det inte försvårar eller hindrar övergången till förnybar energi, större flexibilitet, energilagring, elektromobilitet och efterfrågeflexibilitet.

(38) I artikel 2.42 i direktiv (EU) 2019/944 definieras ett ”litet enskilt system” som ”ett system som hade en förbrukning på mindre än 3 000 GWh under 1996, där mindre än 5 % av årsförbrukningen erhålls genom sammanlänkning med andra system”.

(39) I sin inlaga förklarar Spanien att Melilla för närvarande inte är anslutet till det spanska fastlandet (skäl 6). Spanien hävdar också att Melilla hade en årsförbrukning på mindre än 3 000 GWh under 1996 (skäl 7).

(40) På grundval av de uppgifter som Spanien har lämnat, och i enlighet med kommissionens beslut SA.42270 *Spain Electricity production in Spanish non-peninsular territories*, klassificeras staden Melilla som ett litet enskilt system i den mening som avses i artikel 2.42 i direktiv (EU) 2019/944.

5.2 **Påtagliga problem med driften av systemet**

5.2.1 *Betydelsen av ”påtagliga problem med driften av systemet”*

(41) Begreppet ”påtagliga problem” i artikel 64.1 a i förordning (EU) 2019/943 och artikel 66.1 i direktiv (EU) 2019/944 har inte definierats av lagstiftaren. Den öppna formuleringen gör det möjligt för kommissionen att beakta alla potentiella problem i samband med små systems särskilda situation, förutsatt att de är påtagliga och inte bara marginella. Sådana problem kan variera avsevärt beroende på det berörda systemets geografiska särdrag, produktion och förbrukning, men också den tekniska utvecklingen (t.ex. lagring av el och småskalig produktion).

(42) I tidigare kommissionsbeslut handlade de problem som måste lösas om att upprätthålla social sammanhållning och/eller likvärdiga konkurrensvillkor mellan fastlandet och öarna i en situation där systemsäkerheten på ön krävde ytterligare åtgärder eller innebar betydligt högre kostnader på en ö jämfört med fastlandet. ”Drift” kan därför inte tolkas snävt, såsom att kräva att säker systemdrift inte skulle vara möjlig utan undantaget. I stället har man alltid ansett att ”problem” även omfattar socioekonomiska problem för användarna av systemet i fråga ([12]).

(43) Dessutom måste dessa påtagliga problem vara förenade med driften av de små enskilda systemen eller de små sammanlänkade systemen. Det förefaller därför svårt att föreställa sig en motivering som uteslutande skulle baseras på effekter som uppstår utanför systemet, t.ex. effekter på nationella subventionssystem. Detta utesluter inte relevansen av ”indirekta” effekter på en säker drift av systemet.

5.2.2 *Påtagliga problem som Spanien har lagt fram i ansökan*

(44) Spanien lyfter fram flera utmaningar och problem i samband med driften av elmarknaderna och elsystemen i territorierna utanför fastlandet, däribland Melilla:

— Territoriernas ringa storlek, som hindrar dem från att dra nytta av de stordriftsfördelar som finns i elsystemet på fastlandet.

— De högre kostnaderna för bränslemixen, som leder till högre elkostnader, eftersom den största delen av produktionen i territorierna utanför fastlandet drivs med gas, kol eller diesel.

— De höga investerings- och driftskostnaderna till följd av systemens geografiska isolering och ringa storlek.

([12]) Se t.ex. kommissionens beslut av den 14 augusti 2014 om att bevilja Republiken Grekland ett undantag från vissa bestämmelser i direktiv 2009/72/EG som hänvisar till de högre kostnaderna för elproduktion på öarna medan priserna enligt lag är likvärdiga med priserna på fastlandet.

— Det ökade behovet av installerad reservkapacitet till följd av systemens geografiska isolering. Spanien förklarar särskilt att territorierna utanför fastlandet behöver en större rullande reserv för att uppfylla normerna för försörjningstrygghet. Denna försörjningsnorm är 40–70 % högre än den installerade kapaciteten, jämfört med 10 % på fastlandet. Detta leder till att kraftverken står stilla under avsevärd tid, vilket leder till ett lågt intresse för att investera i ny kapacitet.

— Miljöbegränsningarna för lokalisering av ny produktionskapacitet, både för konventionella och förnybara produktionsanläggningar.

— Kostnaderna och behovet av investeringar för att bygga nya sammanlänkningar med fastlandet på grund av deras geografiska läge.

(45) Enligt Spanien får dessa utmaningar och problem huvudsakligen två effekter i territorierna utanför fastlandet: högre elkostnader och bristande konkurrens inom elproduktionen.

(46) När det gäller de höga kostnaderna för att producera el i territorierna utanför fastlandet förklarar Spanien att de dirigerbara produktionskostnaderna på grund av ovannämnda utmaningar och problem ofta är dubbelt så höga som på det spanska fastlandet. Spanien hävdar att territorierna utanför fastlandet måste undantas från systemet på fastlandsmarknaden för att deras konsumenter ska kunna betala priser som liknar priserna på fastlandet.

(47) När det gäller bristen på konkurrens inom elproduktionen förklarar Spanien att det på grund av den historiska utvecklingen i territorierna utanför fastlandet och elsektorns bristande attraktionskraft i dessa regioner traditionellt har varit en enda företagskoncern som har fyllt alla energiförsörjningsfunktioner. Enligt Spanien har Melilla därför fortfarande inte någon effektiv konkurrens på produktionsnivå, trots de insatser som gjorts för att öka konkurrensen.

(48) Dessutom framhåller Spanien utmaningarna i samband med utbyggnaden av förnybar energi i territorierna utanför fastlandet, inklusive Melilla.

5.2.3 *Bedömning*

(49) Kommissionen erkänner Spaniens argument att det ännu inte finns förutsättningar för att genomföra en helt avreglerad grossistmarknad för el i Melilla, på grund av utmaningarna i samband med driften av de små enskilda systemen, den mycket låga konkurrensnivån i produktionssegmentet i territorierna utanför fastlandet och avsaknaden av sammanlänkning med Spaniens fastlandsmarknad.

(50) Det förefaller därför rimligt att anta att det inte går att inrätta en fungerande grossistmarknad i Melilla utan offentliga ingripanden, och att ett antal bestämmelser om förhands-, dagen före-, intradags- och balansmarknaderna därför för närvarande inte kan genomföras på detta territorium.

(51) Kommissionen kan konstatera att en fullständig tillämpning av förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944 på de territorier som omfattas av denna begäran om undantag skulle orsaka påtagliga problem med driften av elsystemet i Melilla.

5.3 **Undantagets tillämpningsområde**

5.3.1 *Artiklarna 54 och 66 i direktiv (EU) 2019/944*

(52) Enligt artikel 54.1 i direktiv (EU) 2019/944 är det förbjudet för systemansvariga för överföringssystem att äga, utveckla, förvalta eller driva energilagringsanläggningar.

(53) I artikel 54.2 i det direktivet föreskrivs en möjlighet för medlemsstaterna att göra undantag från denna regel om anläggningarna är helt integrerade nätkomponenter och tillsynsmyndigheten har lämnat sitt godkännande eller om samtliga villkor i leden a–c i den punkten är uppfyllda.

(54) Som anges i skäl 36 ovan kan medlemsstaterna, i enlighet med artikel 66.1 första stycket i direktiv (EU) 2019/944, begära undantag från reglerna i kapitel VI (inklusive artikel 54) för små enskilda system, förutsatt att de kan visa att det finns påtagliga problem med driften av dem.

(55) Utöver tillämpningen av möjligheten till undantag i artikel 54.2 i direktiv (EU) 2019/944 kan Spanien därför be kommissionen om ett undantag från artikel 54 i direktivet avseende Melilla med hänvisning till artikel 66.

5.3.1.1 Ansökan

(56) Såsom anges i skäl 20 fastställs i artikel 5 i lag 17/2013 att de pumpkraftverk för vattenkraftslagring i territorierna utanför fastlandet vars främsta syfte är att trygga försörjningen, säkerställa systemsäkerheten och integrera icke-dirigerbara förnybara energikällor ska ägas av den systemansvarige.

(57) I ansökan påpekar Spanien att Melilla, på grund av sin ringa storlek, sannolikt inte kommer att installera lagringsanläggningar för vattenkraft men att andra typer av lagring skulle kunna övervägas i stället. I detta avseende hänvisar Spanien till studier som genomförts av den systemansvarige för överföringssystemet och som pekar på att det mot bakgrund av de åtaganden om minskade koldioxidutsläpp som gäller för isolerade territorier och i takt med att produktionen från förnybara energikällor och efterfrågeflexibiliteten ökar kommer att behövas lagringsanläggningar för att säkerställa energiförsörjningen i enlighet med fastställda kvalitets- och säkerhetskrav.

(58) Spanien begär därför undantag från artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944 för Melilla i enlighet med artikel 66 i direktivet.

5.3.1.2 Bedömning

(59) Såsom anges i skäl 53 konstaterar kommissionen att artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944 i punkt 2 redan innehåller en möjlighet för medlemsstaterna att göra undantag från regeln i punkt 1 i den artikeln, det vill säga att systemansvariga för överföringssystem inte får äga, utveckla, förvalta eller driva energilagringsanläggningar.

(60) Mot bakgrund av den möjlighet som anges i artikel 54.2 i direktiv (EU) 2019/944 anser kommissionen att ett undantag från artikel 54.1 i enlighet med artikel 66 i direktivet inte är motiverat för alla typer av energilagringsteknik, eftersom det skulle hindra en marknadsbaserad utveckling av energilagringsprojekt.

(61) Kommissionen framhåller vidare att den skyldighet för systemansvariga för överföringssystem att äga och driva energilagringsanläggningar i territorierna utanför fastlandet som föreskrivs i lag 17/2013 tycks grunda sig på kriterier som skiljer sig från dem som anges i artikel 54 i direktiv (EU) 2019/944. I detta beslut bedöms endast om kraven för ett undantag enligt artikel 66.1 i direktiv (EU) 2019/944 är uppfyllda, och det föregriper inte kommissionens bedömning av huruvida lag 17/2013 är förenlig med kraven i direktiv (EU) 2019/944.

5.3.2 *Artikel 40.4–40.7 i direktiv (EU) 2019/944*

(62) Enligt Spanien förhindrar avsaknaden av effektiv konkurrens inom produktionssegmentet ett upprättande av icke snedvridna elmarknader i territorierna utanför fastlandet. Det hindrar framför allt den systemansvariga för överföringssystemet att upprätta och driva en balansmarknad i Melilla, inbegripet upphandling av marknadsbaserade icke-frekvensrelaterade stödtjänster.

(63) Kommissionen anser att de omständigheter som anges i skälen 9–12 för närvarande hindrar upprättandet av en balansmarknad och en marknadsbaserad upphandling av icke-frekvensrelaterade stödtjänster i Melilla. Kommissionen anser därför att undantag från skyldigheterna i artikel 40.4–40.7 i direktiv (EU) 2019/944 i enlighet med artikel 66 i direktivet är motiverade.

5.3.3 *Kapitel II i förordning (EU) 2019/943: Allmänna regler för elmarknaden – artiklarna 3, 6, 7.1, 8.1, 8.4, 9, 10 och 11*

5.3.3.1 Ansökan

(64) Enligt Spanien förhindrar avsaknaden av effektiv konkurrens mellan producenter ett upprättande av icke-reglerade elmarknader. Dirigeringsbesluten i territorierna utanför fastlandet, inbegripet Melilla, grundas på tekniska och ekonomiska kriterier för vilka det inte alltid är möjligt att tillämpa marknadsregler. Spanien förklarar vidare att prisbildningen i territorierna utanför fastlandet inte baseras på utbud och efterfrågan i dessa territorier utan på det spanska fastlandet, för att förhindra att konsumenterna i territorierna utanför fastlandet ska betala merkostnaderna för elproduktionen i dessa territorier.

(65) Spanien begär därför ett undantag från följande bestämmelser i artikel 3 första stycket i förordning (EU) 2019/943:

— Leden a, b, o och p, eftersom priserna på de berörda marknaderna enligt Spanien inte kan sättas fritt baserat på utbud och efterfrågan och det inte finns några terminsmarknader i dessa territorier.

— Led c, eftersom Spanien anser att de marknadsregler som underlättar utvecklingen av flexibel produktion och efterfrågan inte nödvändigtvis är tillämpliga i territorierna.

— Leden e och k, eftersom producenterna enligt Spanien inte är ansvariga för att sälja den el som de producerar (det är i stället den systemansvariges uppgift att besluta vilka kraftverk som bör leverera) och inte kan lämna aggregerade erbjudanden.

— Led j, eftersom Spanien anser att lagringsstrategin i dessa områden kan kräva att energilagring prioriteras och inte kan likställas med andra produktionsanläggningar.

— Led n, där Spanien konstaterar att inträde i och utträde ur elproduktionen i princip kan baseras på företagens bedömning av den ekonomiska och finansiella hållbarheten i deras verksamhet, men att det i praktiken inte är möjligt för elproduktionsföretag att delta i systemet utan att delta i ett reglerat betalningssystem genom vilket produktionskostnaderna kan täckas.

(66) När det gäller artiklarna 6, 7.1, 8.1, 8.4, 9, 10 och 11 framhåller Spanien att även om elsystemet i territorierna utanför fastlandet styrs av ett dirigeringssystem som fungerar på liknande sätt som på unionens elmarknader, till exempel vid daglig dirigering och intradagsdirigering, så utgör det ett reglerat system. Inköpspriset baseras på priset på fastlandet och inte på producenternas erkända kostnader för sin elproduktion, inklusive utförande av balanstjänster. På grundval av detta begär Spanien ett undantag från artiklarna 6, 7.1, 8.1, 8.4, 9, 10 och 11 i förordning (EU) 2019/943, eftersom det inte finns någon balansmarknad i territorierna utanför fastlandet, inbegripet Melilla, och inte heller någon möjlighet till integration med unionens dagen före- och intradagsmarknader på grund av bristen på sammanlänkning med det spanska fastlandet.

(67) När det gäller artiklarna 7.1, 8.1 och 8.4 i förordning (EU) 2019/943 konstaterar Spanien att på grund av det isolerade läge som territorierna utanför fastlandet har görs dirigeringen oberoende av marknaden på fastlandet och unionsmarknaderna – med undantag för referenspriset för inköp av energi, som baseras på priset på fastlandet – och dirigeringen baseras på timvisa planer.

(68) I enlighet med ovanstående anser Spanien också att integreringen av terminsmarknader, tekniska budgivningsgränser och värdet av förlorad last enligt artiklarna 9–11 i förordning (EU) 2019/943 inte kan tillämpas på dirigeringen i territorierna utanför fastlandet.

5.3.3.2 Bedömning

(69) När det gäller begäran om undantag från artikel 3 första stycket i förordning (EU) 2019/943 anser kommissionen följande:

— De omständigheter som anges i skälen 9–12 innebär för närvarande att elpriserna i Melilla inte sätts enligt en marknadsbaserad metod, utan enligt en särskild reglerad mekanism genom vilken den systemansvarige utför dirigeringen av elproduktionen för vart och ett av territorierna utanför fastlandet, och att ett undantag från artikel 3 första stycket a, b, e och k i förordning (EU) 2019/943 är motiverat.

— De omständigheter som anges i skälen 9–12 innebär för närvarande att det inte finns någon förhandsmarknad i Melilla, att den systemansvariges dirigering inbegriper vecko-, dags- och intradagsprognoser samt avvikelser i realtid, och att ett undantag från artikel 3 första stycket o och p i förordning (EU) 2019/943 också är motiverat.

— Samtidigt som det kan konstateras att det nuvarande reglerade systemet och Melillas särskilda förhållanden kan försvåra utvecklingen av en mer flexibel produktion, koldioxidsnål produktion och mer flexibel efterfrågan är det fortfarande nödvändigt att tillämpa marknadsreglerna för att i möjligaste mån stimulera denna utveckling. Kommissionen anser därför att ett undantag från artikel 3 första stycket c i förordning (EU) 2019/943 inte är motiverat.

— Artikel 3 första stycket j i förordning (EU) 2019/943 hindrar inte att energilagringsprojekt i Melilla prioriteras, om till exempel sådana projekt anses vara det bästa alternativet för att säkerställa försörjningstryggheten. Kommissionen anser därför att ett undantag från artikel 3 första stycket j i förordning (EU) 2019/943 inte är motiverat.

— När det gäller artikel 3 första stycket n i förordning (EU) 2019/943 bör ett företags inträde eller utträde på marknaden för elproduktion bero på det företagets bedömning av den ekonomiska och finansiella hållbarheten, med beaktande av möjligheten att erhålla den reglerade ersättning som anges i skälen 15 och 16. Ett undantag från artikel 3 första stycket n i förordning (EU) 2019/943 är därför inte motiverat för Melilla.

(70) När det gäller det begärda undantaget från artiklarna 6, 7.1, 8.1, 8.4, 9, 10 och 11 i förordning (EU) 2019/943 avser dessa bestämmelser krav gällande termins-, dagen före-, intradags- och balansmarknaderna. På grundval av de uppgifter som Spanien lämnat kan dessa marknader inte genomföras effektivt i Melilla (skälen 9–12). Kommissionen anser därför att ett undantag från dessa bestämmelser är motiverat.

5.3.4 *Kapitel III i förordning (EU) 2019/943: Tillträde till nät och hantering av överbelastning – artiklarna 14–17 och 19*

5.3.4.1 Ansökan

(71) Spanien förklarar att kraven i artiklarna 14–16 och 19 inte kan tillämpas i territorierna utanför fastlandet, eftersom den systemansvarige för överföringssystemet utför dirigeringen av elproduktionen för vart och ett av elsystemen i dessa territorier och dessa system inte utgör separata sammanlänkade elområden. Spanien förklarar också att eftersom territorierna utanför fastlandet inte utgör separata elområden finns det ingen relaterad kapacitetsmarknad mellan elområden och det uppstår därför inte några intäkter från överbelastning.

5.3.4.2 Bedömning

(72) Undantagen från artiklarna 7.1 och 8.1 i förordning (EU) 2019/943 får till följd att Melilla inte omfattas av de integrerade dagen före- och intradagsmarknaderna. Vissa bestämmelser om dessa marknaders funktion är därför inte nödvändigtvis tillämpliga på Melilla.

(73) Artiklarna 14–17 och 19 i förordning (EU) 2019/943 rör elområden och hanteringen av kapacitet och överbelastning mellan elområden. I detta sammanhang noterar kommissionen att Melilla inte utgör ett separat elområde och att Spanien för närvarande inte planerar att bygga en sammanlänkning mellan Melilla och fastlandet. Eftersom artiklarna 14 och 15 syftar till att optimera den marknadsbaserade dirigeringen mellan elområden anser kommissionen att ett undantag från dessa bestämmelser är motiverat. Omvänt är bestämmelserna i artikel 16.3–16.13 och artiklarna 17 och 19 i praktiken inte tillämpliga på Melilla, eftersom det inte utgör ett separat elområde. Därav följer att ett undantag från kraven i artikel 16.3–16.13 och artiklarna 17 och 19 i förordning (EU) 2019/943 inte är motiverat.

(74) När det gäller artikel 16.1 och 16.2 i förordning (EU) 2019/943, som innehåller allmänna principer för hantering av överbelastning, anser kommissionen att ett undantag är motiverat med tanke på Melilla-systemets isolering och ringa storlek och de påtagliga problem som detta medför för driften av systemet.

5.3.5 *Kapitel IV i förordning (EU) 2019/943: Resurstillräcklighet – artiklarna 20.3–20.8, 21.7, 21.8, 22.1 f och h, 22.2, 22.3, 22.5 och 25.2–25.4*

5.3.5.1 Ansökan

(75) Spanien förklarar att på grund av det isolerade geografiska läge som territorierna utanför fastlandet har till följd av den låga graden av eller bristen på sammanlänkning med fastlandet utför den systemansvarige oberoende bedömningar av resurstillräckligheten för vart och ett av territorierna utanför fastlandet och att dessa inte är integrerade i den europeiska bedömningen av resurstillräcklighet eller i bedömningen av resurstillräcklighet för det spanska fastlandet. Spanien anser därför att vissa av bestämmelserna i kapitel IV inte är tillämpliga på territorierna utanför fastlandet. Spanien understryker dock att de nuvarande nationella reglerna i möjligaste mån syftar till att sörja för likabehandling av territorierna utanför fastlandet och fastlandsmarknaden, exempelvis när det gäller nivåerna för försörjningstrygghet och metoderna för att utföra bedömningen av resurstillräcklighet.

(76) Spanien hävdar att resurstillräckligheten i territorierna utanför fastlandet säkerställs genom den särskilda mekanism för tilldelning av ny kapacitet som fastställs i kungligt dekret 738/2015, såsom beskrivs i skälen 21–23. Spanien anser att denna mekanism bör bibehållas med tanke på den unika karaktären hos territorierna utanför fastlandet och begär därför ett undantag från artiklarna 20.3–20.8, 21.7, 21.8, 22.1 f och h, 22.2, 22.3, 22.5 och 25.2–25.4.

(77) Spanien hävdar att bedömningarna av resurstillräcklighet i territorierna utanför fastlandet är förenliga med principerna i artikel 20.1 och 20.2 i förordning (EU) 2019/943. Spanien förklarar vidare att när resurstillräcklighetsproblem konstateras hanteras dessa genom en utlysning av ett konkurrensutsatt anbudsförfarande (i enlighet med kungligt dekret 738/2015) i kombination med bedömningar av auktioner av kapacitet av förnybart ursprung. Enligt Spanien är dessa förfaranden för vilka kraven i artikel 20.3–20.8 i förordning (EU) 2019/943 inte kan tillämpas.

(78) Spanien förklarar att bestämmelserna i artikel 21.7 och 21.8 i förordning (EU) 2019/943 inte är förenliga med den mekanism som föreskrivs i kungligt dekret 738/2015. Spanien konstaterar dock att kraven i artikel 21.7 och 21.8 i förordningen kommer att gälla för alla framtida nya kapacitetsmekanismer.

(79) Spanien konstaterar att den mekanism som föreskrivs i kungligt dekret 738/2015 också är oförenlig med följande bestämmelser i förordning (EU) 2019/943:

— Artikel 22.1 f, där det fastställs att ersättningen ska bestämmas genom en konkurrensbaserad process, eftersom ersättningen i den befintliga mekanismen enligt Spanien inte baseras på en konkurrensbaserad process utan på en referensanläggning, i syfte att främja effektivitet.

— Artikel 22.1 h, där det fastställs att kapacitetsmekanismer ska vara öppna för deltagande av alla resurser som kan tillhandahålla den tekniska prestanda som krävs, eftersom mekanismen enligt Spanien endast tillämpas på dirigerbara anläggningar.

— Artikel 22.2, som innehåller en förteckning över krav på utformningen som strategiska reserver ska uppfylla, eftersom den enligt Spanien hänvisar till balansmarknader som inte finns i territorierna utanför fastlandet.

— Artikel 22.3, som fastställer ytterligare krav för andra kapacitetsmekanismer än strategiska reserver, eftersom den befintliga mekanismen enligt Spanien inte är förenlig med dessa krav: ersättningen rör sig inte mot noll när den levererade kapacitetsnivån är tillräcklig, ersättningen är inte enbart kopplad till kapaciteten, och kapacitetsskyldigheterna är inte överförbara.

— Artikel 22.4, som innehåller krav på gränsvärden för koldioxidutsläpp för kapacitetsmekanismer, eftersom den nuvarande mekanismen enligt Spanien inte innehåller några krav av detta slag men gör det möjligt att fastställa tekniska begränsningar.

— Artikel 22.5, som kräver anpassning av kapacitetsmekanismer som tillämpas den 4 juli 2019.

(80) Spanien förklarar att tillförlitlighetsnormerna för territorierna utanför fastlandet inte är anpassade till kraven i artikel 25.3 i förordning (EU) 2019/943, eftersom de inte tar hänsyn till kostnaden för nya resurser. Spanien tillägger att även om normerna var desamma skulle de eventuellt utvecklas mot strängare värden i en annan takt, varför ett undantag begärs från artikel 25.2–25.4 i förordning (EU) 2019/943.

5.3.5.2 Bedömning

(81) I artikel 20 i förordning (EU) 2019/943 behandlas resurstillräcklighet på den inre marknaden för el och fastställs skyldigheter för medlemsstaterna när det gäller hur de ska övervaka resurstillräckligheten och hur de ska agera när resurstillräcklighetsproblem konstateras, närmare bestämt genom att utveckla en genomförandeplan i syfte att undanröja snedvridningar till följd av lagstiftning, säkerställa marknadsbaserad upphandling av balanseringstjänster eller avskaffa reglerade priser. Kommissionen noterar att Spanien, som ett led i processen för statligt stöd, redan har utarbetat och lämnat in en genomförandeplan till kommissionen i enlighet med artikel 20.3 och 20.4 i förordning (EU) 2019/943. I enlighet med artikel 20.5 i förordning (EU) 2019/943 avgav kommissionen ett yttrande om den spanska genomförandeplanen den 13 mars 2024 ([13]). Kommissionen anser därför att ett undantag från artikel 20.3–20.8 i förordning (EU) 2019/943 inte är motiverat.

(82) Artikel 21.7 i förordning (EU) 2019/943 upphävdes genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1747 ([14]). Den är därför inte längre tillämplig på territorier utanför fastlandet. När det gäller begäran om undantag från artikel 21.8 ([15]) i förordning (EU) 2019/943 noterar kommissionen att det, även om det i denna bestämmelse inte längre anges att kapacitetsmekanismer ska vara tillfälliga, fastställs att kapacitetsmekanismer ska godkännas av kommissionen för högst tio år. Det är inte heller möjligt att förutsäga utvecklingen av Melillas elsystem över tid. Följaktligen bör varaktigheten för den mekanism för reglerad ersättning som föreskrivs i kungligt dekret 738/2015 i Melillas fall begränsas till perioden fram till och med den 31 december 2029 i enlighet med beslutet om statligt stöd i ärende SA.42270.

(83) I artikel 22 i förordning (EU) 2019/943 fastställs de principer för utformning som är tillämpliga på kapacitetsmekanismer. Kommissionen anser att ett undantag från artikel 22.1 f och h i förordning (EU) 2019/943 som är tillämpligt efter den utgångstid för mekanismen för reglerad ersättning som anges i beslutet om statligt stöd i ärende SA.42270 skulle kunna hindra övergången till förnybar energi, ökad flexibilitet, energilagring, elektromobilitet och efterfrågeflexibilitet, eftersom dessa bestämmelser syftar till att göra det möjligt för deltagande av alla tekniker på konkurrensbasis. Kommissionen anser därför att ett undantag från artikel 22.1 f och h inte är motiverat. Detta bör inte påverka åtaganden och avtal som ingåtts avseende Melilla inom ramen för ersättningsmekanismen i kungligt dekret 738/2015 och som godkänts enligt beslutet om statligt stöd i ärende SA.42270.

(84) På grundval av den information som Spanien lämnat (skäl 79) anser kommissionen att ett undantag från kraven i artikel 22.2 i förordning (EU) 2019/943 är motiverat, eftersom de särskilda kraven på utformningen av strategiska reserver är nära kopplade till inrättandet av en välfungerande balansmarknad. Omvänt är ett undantag från artikel 22.3 i förordning (EU) 2019/943 inte motiverat, eftersom de särskilda kraven på utformningen av kapacitetsmekanismer är avsedda att tillämpas oberoende av en tillräckligt utvecklad balansmarknad.

(85) När det gäller begäran om undantag från artikel 22.5 i förordning (EU) 2019/943 anser kommissionen att ett undantag inte är motiverat, eftersom artikel 22.5 i den förordningen inte är tillämplig på kapacitetsmekanismer som godkänts efter den 4 juli 2019.

(86) När det gäller artikel 22.4 i förordning (EU) 2019/943, som fastställer kraven på gränsvärden för koldioxidutsläpp för kapacitetsmekanismer, anser kommissionen att kraven på gränsvärden för koldioxidutsläpp inte är tillämpliga på den nuvarande mekanism för reglerad ersättning som godkänts enligt beslutet om statligt stöd i ärende SA.42270, mot bakgrund av den begränsade storleken på Melillas elsystem, de begränsningar som är kopplade till erhållande av nödvändiga miljötillstånd för ny produktionskapacitet och det större behovet av dirigerbar produktion för att säkerställa integreringen av förnybara energikällor i Melilla och garantera försörjningstryggheten. Kommissionen anser att ett undantag från artikel 22.4 i förordning (EU) 2019/943 som är tillämpligt efter den utgångstid för mekanismen för reglerad ersättning som anges i beslutet om statligt stöd i ärende SA.42270 skulle kunna hindra övergången till förnybar energi, ökad flexibilitet, energilagring, elektromobilitet och efterfrågeflexibilitet, eftersom

([13]) https://circabc.europa.eu/ui/group/8f5f9424-a7ef-4dbf-b914-1af1d12ff5d2/library/b8dcbe85-7324-4e83-9752-fe974fc42cad/details?download=true.

([14]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1747 av den 13 juni 2024 om ändring av förordningarna (EU) 2019/942 och (EU) 2019/943 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad (EUT L, 2024/1747, 26.6.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj).

([15]) I dess ändrade lydelse enligt förordning (EU) 2024/1747.

dessa bestämmelser syftar till att göra det möjligt för deltagande av alla tekniker på konkurrensbasis. Kommissionen anser därför att ett undantag från artikel 22.4 i förordning (EU) 2019/943 inte är motiverat. Detta bör inte påverka åtaganden och avtal som ingåtts avseende Melilla inom ramen för ersättningsmekanismen i kungligt dekret 738/2015 och som godkänts enligt beslutet om statligt stöd i ärende SA.42270.

(87) På grundval av de förklaringar som Spanien lämnat (se skäl 80) anser kommissionen att ett undantag från artikel 25.2–25.4 i förordning (EU) 2019/943 för driften av elsystemen i Melilla är motiverat för perioden fram till och med den 31 december 2029 när det gäller Melilla i enlighet med beslutet om statligt stöd i ärende SA.42270.

5.3.6 *Undantag från artiklarna 14–17, 19–27 och 35–47 i förordning (EU) 2019/943 för mekanismen i kungligt dekret 738/2015*

(88) I sin ansökan, i dess ändrade lydelse enligt den andra uppsättning förtydliganden som översändes av Spanien den 17 januari 2022, uppgav Spanien att det för den befintliga mekanismen i kungligt dekret 738/2015 krävs ett undantag från artiklarna 14–17, 19–27 och 35–47 i förordning (EU) 2019/943. Kommissionen anser att ett sådant omfattande undantag inte är nödvändigt för att säkerställa dess tillämpning. Kommissionen anser att endast de undantag som anges i avsnitten ovan är motiverade.

5.4 **Inga hinder för övergången till förnybar energi, ökad flexibilitet, energilagring, elektromobilitet och efterfrågeflexibilitet**

(89) Enligt artikel 64.1 femte stycket i förordning (EU) 2019/943 och artikel 66.2 i direktiv (EU) 2019/944 ska ett beslut om undantag säkerställa att det inte hindrar övergången till förnybar energi, ökad flexibilitet, energilagring, elektromobilitet och efterfrågeflexibilitet.

(90) När det gäller övergången till förnybar energi och ökad flexibilitet (inklusive efterfrågeflexibilitet) och energilagring är det viktigt att notera att välfungerande termins-, dagen före-, intradags- och balansmarknader, i linje med kraven i förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944, bör tillhandahålla nödvändiga leverans- och investeringssignaler för att maximera den potentiella utvecklingen av denna teknik. Till exempel skulle utvecklingen av efterfrågeflexibilitet som kan aktiveras under perioder av systempåfrestningar på Melillas elsystem i princip lättare kunna uppnås i ett system där priserna på efterfrågan återspeglar produktionssituationen per timme i Melilla i stället för på fastlandet. Detta hindrar inte per automatik utvecklingen av efterfrågeflexibilitet eller andra former av flexibilitet inom ramen för den nuvarande regleringen. Det kan dock inte uteslutas att beslutet om undantag kan ha en negativ inverkan på en sådan potentiell utveckling.

(91) Å andra sidan kräver inte artikel 64 i förordning (EU) 2019/943 att beslut om undantag maximerar potentialen för flexibilitet eller energilagring. Ett undantag enligt artikel 64 i den förordningen syftar endast till att säkerställa att det ”inte hindrar” en sådan övergång. Med andra ord får undantaget inte hindra utveckling som utan undantaget skulle inträffa på naturlig väg. Utan undantaget är det högst osannolikt att välfungerande förhands-, dagen före-, intradags- och balansmarknader skulle utvecklas i elsystemet i Melilla. Detta beror på utmaningarna i samband med driften i territorierna utanför fastlandet, den mycket låga konkurrensnivån i produktionssegmentet och den brist på sammanlänkning med fastlandsmarknaden som beskrivs i avsnitt 2. Det är dock nödvändigt att se till att undantagen fasas ut när förutsättningarna för att utveckla fungerande grossistmarknader är uppfyllda. Därför fastställer kommissionen i detta beslut en begränsad undantagsperiod och stränga villkor för en förlängning av undantaget, i enlighet med avsnitt 5.5 nedan.

(92) Undantaget förefaller inte ha någon märkbar inverkan på elektromobilitet.

5.5 **Undantagets varaktighet och villkor som syftar till ökad konkurrens och integration med den inre marknaden för el**

(93) I artikel 64 i förordning (EU) 2019/943 och artikel 66 i direktiv (EU) 2019/944 fastställs uttryckligen att undantaget för små enskilda system ska vara tidsbegränsat och förenat med villkor som syftar till ökad konkurrens och integration med den inre marknaden för el.

(94) När det gäller små enskilda och små sammanlänkade system föreskriver förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944 en obligatorisk begränsning för flera ändamål. Först och främst förutsätter de att det allmänna regelverket kan tillämpas på alla situationer på den inre marknaden och att en sådan allmän tillämpning gynnar samhället. Även om det i artikel 64 i förordning (EU) 2019/943 medges att undantag kan krävas i särskilda situationer, kan dessa undantag öka komplexiteten i det övergripande systemet och kan utgöra hinder för marknadsintegration även i angränsande områden. Dessutom grundas motiveringen till undantaget i allmänhet på den tekniska och rättsliga ramen vid den tidpunkten och på en viss nättopologi. Alla dessa situationer kommer naturligtvis att förändras. Slutligen är det viktigt att marknadsaktörerna i tillräckligt god tid kan förutse förändringar i lagstiftningen. Alla undantag måste därför vara tidsbegränsade.

(95) Spanien begär att undantagen för Melilla inte ska vara tidsbegränsade, eftersom Melilla sannolikt inte kommer att sammanlänkas med det spanska fastlandet (och med unionens kontinentala elsystem). Kommissionen erkänner Spaniens skäl men konstaterar att Melilla inte utgör ett av de yttersta randområden som erkänns enligt artikel 349 i EUF-fördraget och att undantaget måste vara tidsbegränsat.

(96) Med tanke på ovissheten angående en framtida sammanlänkning mellan Melilla och det spanska fastlandet och de påtagliga problemen med driften i detta territorium anser kommissionen att det är proportionerligt att bevilja Melilla undantag för en period som är beroende av den autonoma stadens sammanlänkning med Spaniens fastland, utom när det gäller undantaget från artikel 25.2–25.4 i förordning (EU) 2019/943, som ska tillämpas under perioden fram till och med den 31 december 2029 i enlighet med beslutet om statligt stöd i ärende SA.42270.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Konungariket Spanien beviljas ett undantag från bestämmelserna i artikel 3 första stycket a, b, e, k, o och p, artiklarna 6, 7.1, 8.1, 8.4, 9, 10, 11, 14, 15, 16.1, 16.2, 22.2 och 25.2–25.4 i förordning (EU) 2019/943 samt artikel 40.4–40.7 i direktiv (EU) 2019/944 vad gäller Melilla.

Artikel 2

Det undantag som beviljas enligt artikel 1 för alla de artiklar i förordning (EU) 2019/943 och direktiv (EU) 2019/944 som förtecknas där ska gälla till dess att Melilla är sammanlänkat med det spanska fastlandet, utom när det gäller undantaget från artikel 25.2–25.4 i förordning (EU) 2019/943, som ska tillämpas under perioden fram till och med den 31 december 2029.

Artikel 3

Detta beslut riktar sig till Konungariket Spanien.

Utfärdat i Bryssel den 16 maj 2025.

På kommissionens vägnar
Dan JØRGENSEN
Ledamot av kommissionen